

جیابوونهوهو هۆکاره کانی لە کۆمەلگە جیاوازه کاندا

تامان شاکر

ئەلمانیا

جیابوونهوه ياخود (تلاق) سوتینه ترین خالى کۆمەلگای ئەمرۆمانە، هۆکاریکى سەرەكىيە لە تىكشكانى پەيوەندىيە كۆمەلایەتىيە كان، پىزەكەشى پۇزې بېرىز لە هەلکشانە. بەبى جیاوازى لە نىوان كۆمەلگە ھەزارو سەرمايەدارەكاندا بەپىي پاپورتىكى كەنالى بى بى سى لە ميسىر، ھەر 6 دەقەيەك خىزانىك جىا دەبىتەوه.

لە ئەلمانیا سالى پاپردوو ملىتونىك ودوسە دو پەنجا ھەزار خىزان جىا بۇونەتەوهو زۇرىنىي خەلکى ئەم ولاتە بە تەنها دەژىن و بىر لە خىزان دروست كەردىن ناكەنەوه. تەنھالە سەدا سى وچوارى خىزان دروست دەكەن.

لەئىنگلتەرە لە سالى ھەزارو ھەشت سەدو پەنجادا سالانە تەنها سى خىزان جيادەبۇوه لە سالى ھەزارو نۆسەدو ھەفتاۋ توئەم پىزەيە گەيشتۇتەسەدو بىست و تو ھەزار خىزان.

پەتاى جیابوونهوه پۇوبەرپۇرى ئەو بىيانىانەش بۆتەوه كە لەم ولاتانەدا دەژىن، لە ناو كوردەكانى ئەورۇپاش پىزەي جیابوونهوه زۇرە لەبەر ئەوهى لىرە دەسەلات دابەش دەبىتەوهو ژنان كەمىك دېنەسەرەوهو پىاوانىش ئەو دەسەلاتەى لە كوردستان ھەيان بۇو لىرە لە دەستى دەدەن، و ژنانىش دەولەت ھاوكاريان دەكەت و ئەوهى سالەھايە قبۇولىيان كەردووه لىرە ئامادە نىن قبۇلى بىكەن، چونكە مافەكانىيان پارىزراوه ياسايدىك ھەيە پېشتكىريان لىدەكەت و ژيانيان دابىن دەكەت. ئامادە نىن بەرگەي لىدان وزولىمى پىاواھ كانىيان بىگىن لە ناو سىستەمەكى دىمۇكرا提دا.

جىا بۇونەوه يانى دابەشكىرىنى ھەموو شتىك بە منالەكانىشەوه، يانى ھەلۋەشانەوهى خىزانىك. جیابوونهوه بۇ ھەر دولا سەختە، بەلام گەورە ترین ئازار بۇ منالەكانە، تاكە خۇراكى ئەم شەپۇ دابەشكىرىنىش ھەر منالەكان كە خۆشەويىسىتى لايەنیك واتە دايىك يان باوک لە دەست دەدەن و، تۈوشى كىشەيە دەبن كە كارىگەرلى خىپە دەبىت لە سەر ژيانى داھاتوويان. شىۋەي جیابوونهوهش بەپى ياساوا ئائىن و كەلتۈرۈ لەلان جیاوازە.

لە ئەوروپا دەبىت ژن و پىاواھكە ماوهى دووسال بە جىا بىزىن. ئەگەر بىريان لە گەپانەوه نەكىرىدەوه، ئەو كاتە دادگا بېپارى جیابوونهوه يان دەدەت. لەلاي ئىمەش پىاواھكە دەتوانى لە ماوهى چەند دەقەيەك ژنەكەى تەلەق بەتات بەبى دادگاو بەبى ويسىتى ژنەكەش، ھىچ ياسايدىك ماف ژنەكە ناپارىزىت. چونكە دىن و ياسا ئەو دەسەلاتەى پىداوه. ژنە پىرەكانى لاي خۆمان دەلەن پىاوا خوابى دوومە، خوابى يەكەم دىيار نىيە ھەيە يان نا كەواتە پىاوا خوابى يەكەمە لە سەر زەھى ماف ھەموو شتىكى ھەيە.

لە كۆمەلگا پىشىكە وتۇوه كاندا منالە هي دايىكەو لە دوايىي جیابوونهوهش ھەر دايىك بەرپرسىيارى يەكەمە لە حالەتىكدا كە ژنەكە بە ھەرھۆيەكەو توانى پەروھەردەكىرىنى منالەكانى نەبىت ئەو كاتە پىاواھكە دەتوانى ئەركى پەروھەردەكىرىن و ژيانيان لە ئەستۇ بىگىت.

لە حالەتىكدا ئەگەر ژنەكە شۇوبىكتەوە يان ھاورييەكى پىاواي ھەبىت واتە كەسىكى تر شوپىنى باوک بىگىتەوه، دەبىتە كىشەيەكى گەورە بۇ منالەكان، چونكە منالەكان ئەم پىاوا تازەيە بە باوکى خۆيان نازانىن و بەلگۇ دژايەتىشى دەكەن. بۆيە زۇر جار ئەو منالانە لە لايەن دەولەتەوه دەدرىن بە خىزانانە ئەنالىيان نابىت، و لاي ئەم خىزانانە نەناسراوه دەبىت خۆشەويىسىتى

وئارامى ماللهوه بدۇزنهوه، ئەوهش ھەموو جارىك پاست دەرناجىت و ناچار منالله كان دەبرىن بۇ كەمپى پەروهەرەكىدىنى منالان ئىتر خونى خۆشەويىستى و ژيان لە دەست دەدەن.

لە كۆمەلگا ئىسلامىيەكانىش لە بەر ئەوهى ياسايى بارى كەسايەتى بە گوئىرىدە ياسايى ئىسلامە منالى ھى باوكەو تەنها باوك ماۋى ئەوهى ھەيە سەرپەرسىتى منالله كانى بكتا هەندىك جارىش باوك توانيي پەروهەرەكىدىنى منالله كانى نىيە تەنها بۇ تولە سەندنەوهە ژنهكەي، منالله كان دەباتە لاي خۆى چارەنۇوسى منالله كانىش دەكەۋىتە دەستى باوهەننېكى بىيىژدان تالاوى مەركىيان دەرخوارد دەدات. چەند سالىك لەمەو بەر لە كوردىستان باوهەننېكى بە دەرمانى مشك دوومنالى پياوهەكى كوشتبۇ.

ئەمرق لە كۆمەلگا يەكى وەك ئەلمانىا پېزەيەكى زۇر خەلک نايانەوى ژيانى خىزانى دروست بکەن وەك دوو ھاپى لە مالىكدا بېيەكەو دەزىن، چونكە ژن ھىننان لەم ولاتانەدا ھىچى تىنناچى بەلام جىابۇونەوە نرخەكەي زۇر گزانە، ئەوهى كە كار دەكتا دەبى داهاتەكەي بكتا بەدوو لەتەو جا ژنهكە بىت يان پياوهەكە. ئەم مەسەلەيەش زۇرتىر پياوهەكان دەگرىتەوە، چونكە منالله كانى لا نىيە. بۇيە خەلکەكە خۆيان لەم مەسەلەيە دوور دەگىن و ئەوهش كىشەيەكى ئابورى كۆمەلایەتى گەورەي دروست كردووه، ئەم كۆمەلگا يان بە كۆمەلگا يان پير دەناسرىن چونكە منالىيان كەمە.

پېزەيەكى زۇر لە زانيان و پىسىپۇرانى بارى كۆمەلتساسى خۆيان بە جىابۇونەوە و ھۆكارەكانى خەرەك كردووه و دەرئەنجام چوار كىشەي سەرەكىان خىستۇتە پۇو كە

1. كىشەي ئابورى

2. جىاوازى بىرۇ بۆچۈن لە نىوان ژن و پياودا

3. كىشەي سىكس

4. رىنەكەوتىنى كىمييلى لەش

زۇر جارىش كەسو كارى پياوهەكە يان ھى ژنهكە بەلگى سەرەكى دەبىن لە تىكىدانى ژيانى خىزان و هەندىك جارىش نەبوونى منال دەبىتە ھۆى جىابۇونەوە هەندىك جار كىشەكە لاي پياوهەكەي بەلام لاي ئىيمە ئەگەر پياوېك منالى نەبىت و دەزانى لە پياوهەتى كەم دەبىتەو بۇيە ژنهكەي تەلاق دەدات و ژنېكى تر دەھىننى.

لە زۆربەي ولاتاندا ئەو ژنانەي جىادەبنەو وەك ژنانى لاي ئىيمە كىشەيان نىيە بەلكو دەولەت ھەموو ئاسانكارىيەكىان بۇ دەكتا و ژيانيان دابىن دەكتا كۆمەلگەش بەچاۋىكى سووك سەيريان ناكات. ژنانى پۇزەلات بە گشتى و ژنانى كورد بە تايىبەتى لە جىابۇونەوە دەترىن، زۇر جار بەرگەي لىدان و جوين و ھەموو چەوسانەوەيە، ئەو ژنانە جارىكى تر ناتوانى خىزان پياوهەكانىيان بىمىنەوە چونكە دەزانى ژيانى دواي ئەو زىندانە ژيانىكى سەختى بەدواوهەيە، ئەو ژنانە جارىكى تر ناتوانى خىزان دروست بکەنەوە پياوانىش لەلاي ئىيمە لە ژنى تەلاقىداو دەترىن و نزىكىان نابنەوە، زۇر بە دەگەمن پياوېك ئازايەتى ئەوهى ھەيە ژنېكى تەلاقىداو بخوازىت. ژنېكە كە جىا دەبىتەو پېش ھەموو شتېك كەسو كارەكەي دواتر خەلکى تر بەچاۋى سووك سەيرى دەكەن ژيانى لىيەكەن بەدۇزەخ، ھەر كىشەيەك بىتە پېشەوە ھەر ئەو تاوانبارە دەيان جار پىي دەلىن ئەگەر باشبووپىتايە تەلاق نەدەدرائى. ژنى تەلاقىداو دەبىت لە زىندانىكى هەتا هەتايىدا بىزىت و نابىت لە مال بچىتە دەرەوە چونكە پەردەكەي نەماوهەو، دەتوانى بە ئازادى سىكس بكتا.

ئیمە وەکو کورد لە زمانى کوردىشدا و شەيەكمان نىيە بەرامبەر تەلەقى عەرەبى، ئەوانەى مىردىكەنانيان مردووه ھەر بە بىۋەژن ناويان دەبەين و ئەوانەى جىابۇنەتەوەش ھەر بە بىۋەژن ناويان دەبەين، بەلام لە زمانە زىندۇھەكانى تردا جىاڭىرىدۇھەيەك ھەيە بۆ ھەردۇو حالتەكە.

لە كۆنەوە كورد ھەر بەسۈوكى لەو ژنانەى پوانىوھ كە جىابۇنەتەوە، لە پەندىكى كوردىدا ھاتووه دەلىّ (بىۋەژن مەخوازە خاوهن دراوبى)، كچى بخوازە با كراسى جاو بى) كەواتە بىۋەژن و تەلەقىرى او لە كۆنەوە لە ولاٽى ئیمە نەزەرانە ئىستاش ھەر نىيانە، چونكە پېشۈوتەر لەگەل كەسىكى تر پەيوەندى سىكسيان ھەبۇوه. ئەگىنا كىشەكە چىيە؟ چى لەو كەسانە گۇپاوه؟ مەگەر لە مۇقۇھە بۇون بە درېنە يان مەيمۇن! بۆ ئەم مەبەستە ھەولما لەگەل كۆمەللىك ژن و پىاپىا بىۋەم كە ھەموپىان جىابۇنەتەوە سەر بە كۆمەلگاو نەتەوەي جىاوازان لە ناو ئەوانەشدا دوو پىاپىا ژنىكى كورد ھەن.

سەرەتا لەگەل (نيكول كورتن) تەمەنى 28 سالە خاوهنى دوو منالە ماوهى دوو سالە لە ھاوسەرەكەي جىابۇتەوە، ئىستا لەگەل منالە كانى دەزى.

بۆ لە ھاوسەرەكەت جىابۇتەوە؟ ھۆكارى سەرەكى جىابۇنەوە ئیمە ئەوھبۇو كە پىاوهكەم بەرددەوام رەش دەپقىشت و پەيوەندى سىكىسى لەگەل ژنانى تر ھەبۇو، واتە بىيğگە لە من چەند ژنىكى تىريش لە زيانى ئەودا ھەبۇون. چەند جارىك ھەولما چاپۇشى لېككەم بەلام ئەو ھەر وازى نەھىيەن بۆيە پېسيارم دا لىيى جىابېمەوە و ئىستا پەيوەندىيمان باشتەرە وەك دووهاپى لەگەل يەك قىسە دەكەين ھەفتەي جارىكىش منالە كان دەبىنېت نە من كىشەم ھەيە و نە ئەو.

كىشەكانت دوايىي جىابۇنەوە چىن؟ كىشەيەكى وام نىيە لە بۇوي دارايىيەوە دەولەت ھەموو ئاسانكارىيەكى بۆم كردووه، تەنها لە بۇي پۇجىيەوە ھەندىك جار ھەست بە تەنھايى دەكەم و بېراشم بە پىاپىا نەماوه، كاتم پېۋىستە بۆ بىركىرنەوە ھەرچەندە من گەيشتۈومەتە ئەو ئەنجامەي كە جىابۇنەوە شتىكى ئاسايىيە دوو كەس نەيانتوانى زيان بەرددەوام بىكەن باشتەرە جىابېنەوە، زۆر جار جىابۇنەوە چارەسەرى كىشەكانە.

دواتر بۇوي پېسيارم لە (لىينا لى) خەلکى كورىيائى باشۇور كرد لىينا تەمەنى 34 سالە خاوهنى دوو منالە ماوهى 3 سالە بە تەنها دەزى و منالە كانى پەروەردە دەكتات.

ھۆى چى بۇو لە ھاوسەرەكەت جىا بۇويتەوە؟ خۆشەويىستى بۇو، ھەستم دەكىرد ھاوسەرەكەم منى خۆش ناوىتتەن نەماوه بۆ من، پەيوەندى سىكىسمان نەماپۇو بە يەكەوە.

ھەموو بەيانىيەك كە لەخەو ھەلەستام نائۇمىد تر دەبۇوم بۆيە بېرىشىكىان پېم ووت شتەكانت بىبەو بىرۇ، پېم وايە زۆرى پېخۇش بۇو بەبى ئەوھەي قىسەيەك بىكەت مالەكەي بە جىيەيشت، ئىستاش خۆم و منالە كانم بەيەكەوە دەزىن.

كىشەكانت چىن؟ كىشەيە من تەنها ئەوھەي بتوانم زيانىكى باش بۆ منالە كانم دايىن بىكەم.

كورىيەكان چۆن لە ژنىكى جىابۇو دەپۋانى؟ لای ئیمە جىابۇنەوە كىشەيەكى زۆر گەورە نىيە، كەسىش لە بەر ئەوھەي جىا بۇومەتەوە بە چاوى سووک سەيرم ناكات. بەلكو ھەول دەدەن ھاوكارىم بىكەن و يارمەتىم بەدەن.

بیر دهکده‌یته‌وه جاریکی شوو بکه‌یته‌وه؟ شووکردن‌وه نه خیر به‌لام ههول دهدهم هاورییه‌ک بُو زیانم بدوزمه‌وه سیّ سال تنهایی سه‌خته و ئیتریه‌رگه‌ی ناگرم.

(ئۆلگا ئاباکوچا) تەمەنی 40 ساله‌و خەلکى سېبىرييایه و ماوهى چەند سالىك لە ئەلمانيا دەزى، و لەگەل هاوسمەركەى

بەھيەكەوھ هاتۇون بُو ئەلمانيا دواي ماوهىك جىابۇونەتەوه باشە هوکارەكەى چى بۇو؟ ئىمە كىشىي ئابورىمان ھەبوو پياوه‌كەم بىكار بۇو وە زمانى نەدەزانى خۆشت دەزانى لە ئەلمانيا زورىنەي پىزەي بىكارى لە نىوان خەلکى بىيانىيە. من وامدەزانى لە ئەلمانيا زيانمان خۆشتى دەبىت بەلام بەداخەوه كىشەكانمان زياتر بۇو. كاتىك مروۋەھەزار بىت و بىكار بىت هەول دەدات كارىك بُو خۆي بدۇزىتەوه ئىمەش شەپمان دۆزىيەوه هاوسمەركەم دوايى جىابۇونەوه گەپايەوه بۇسېبىريا و سالانە جارىك سەردانى كچكەى دەكتات و میوانى منىش دەبىت.

وەك میوانىك سەيرى دەكەيت يان زياتر لە میوانىك؟

ھەروەك میوانىك ئىمە ھەردووكمان گەيشتىنە ئەو ئەنجامى كەناتوانىن زن و مىرىدىكى باش بىن بەلام دەتوانىن دوو هاپپى باش و لە ھەمان كاتدا دايىك وباوکىكى باش بىن بُو كچكەمان. لەم ولاٽش دەولەت ئاسانكاري زىرى بُو كردووين و ژيانىشمان باشە بەلام تنهايى بُو خەلکى ئەم ولاٽه سەختە، دەبىت بُو ئىمەي بىيانى چەند سەختىتى.

هاوسەر يان هاورىيى تازەت نىيە؟

لەگەل پياويكى ئەلمان ماوهى شەش مانگ زىام و بەلام كچكەم زىرى پىناخوش بۇو بۆيە وازم هىننا ئىستا بە تەنها دەزىم.

ئەلەكساندرا تەمەنی 24 ساله‌و خاوهنى منالىكە چوار ساله‌لە هاوسمەركەى جىابۇتەوه دايىكى خەلکى تۈركمانستانە و باوکى تركە هاوسمەركەشى ھەر تۈرك بۇو بۇچى جىابۇونەوه بەو گەنجىيە؟

لە پاستىدا من شووم بە كورىكى تۈرك كرد بارى دارايى زىرى باش بۇو سەرەتا ژيانمان زىرى خۆش بۇو يارىم بە پارە دەكىد، منىش حەز بە دەولەمنى دەكەم، دواتر خانویيەكمان لە نزىك مالى خەزورانم گىرت لەوەوھ كىشە سەرى ھەلدا ئەوان زىر دەستكاري ژيانى ئىمەيان دەكىد و دەبوايە لە ھەموو شىتىك پرس بە دايىكى بکات و ئىيواران دەبوايە سەرلە دايىكى بىدات بەرلەوه بىتەوه بُو مالەوه ھەندىك جارىش ھەر نەدەھاتەوه، دايىكى زىرى پىقى لە من بۇو، هاوسمەركەشم خاوهن كەسايىتى خۆي نەبۇو ئەوان چىان بۇوتايە ئەو دەيىووت پاستە بۆيە بىريارم دا جىابىبىمەوه، زىرى ھەپەشەيلىكىدەن و منىش كەمەك دەتسام، ناچار پەنام بُو پۆلىس بىر دەۋاي ئەوه بۇيى نەبۇو نزىكى مالەكەى من بىتەوه، و دواي 2 سال بە تەواوى جىابۇونەوه ئىستا تو پرسىيارت نەكىدايە من ئەوم لە بىر نەماوه. ژيانى تايىبەتى خۆم ھەيە و هاپپى پىاوم ھەيە ھىچ كىشەيەكم نىيە. كەسىش بە جۆرى سەيرىم ناكات زىر كەسىش حەز دەكەن هاورىيەتىم بکەن بەلام من كاتم نىيە.

پىترا دەمسكۆڤا تەمەن 43 سال خاوهنى 3 منال لە پۆلۇنيا لە دايىك بۇوە و لەگەل هاوسمەركەى هاتۇون بُو ئەلمانيا

هۆکاری جیابوونه وە کەت چى بۇو؟ من كۆمەلیک كىشەم ھەبۇو لەگەل ھاوسەرەكەم
لەوانە تەمەلى، خواردەنە وە زۆر، پرخەى شەوانە ئەۋەندە ئەلكھولى دەخواردە وە بەردەوام بۇنى
ناخۆشى لىدەھات و حەزم نەدەكىد نزىكەم بېتەوە ووردە ووردە پەيپەندىيەكەمان بەرەو خراپى
چۈۋەئە تووشى نەخۆشى (كۆلىرىكە) بۇ ئەۋەش نەخۆشىيەكە مەۋەنەتىوانى كۆنترۆلى خۆى بىكەت
بەردەوام لەسەر ھەموو شىتىك شەپى دەكىد و دواتر جیابوونىنە و ئىستاش منالە كامن گەورەبۇون منىش ژيانى خۆم دەزىم
نىازىم ھەيە لە داھاتووچىكى نزىك شۇو بکەمەوە توش بانگ كراوى بۇئاھەنگەكەم .
ئەم جارە ھەر خەلکى ولاتەكەى خۆتە؟ نەخىر ئەم جارە ھاوسەرەكەم ئەلمانەو ماوهىيەكى زۆرە بېيەكەوە دەزىن بېپىارمانداوە
بېيەكەوە بېمېنینە وە .

(فكتوريا ئەسەر) تەمەنلىكى 42 سالە خەلکى گانايىھ و پانزە سالە لە ئەلمانىدا دەزى و منالى نەبۇوه، و ماوهى 8 سالە لە¹
ھاوسەرە ئەلمانەكەى جیابۇتەوە لە بەر ئەۋەدى تازە دايىكى مەردووھ نەيويست وىنەي بىگەم .
فكتوريا دەلىت ھاوسەرەكەم بۇ سەفەر و راپاواردن ھاتبۇو بۇ گانا بې پىكەننە وە وتى گوايە حەزى لە ژىن پىيىست پەشە منى
ھېننایە ئىرەو ماوهى حەوت سال بە ئازارەوە بېيەكەوە ژيان، من نەمدەويىست ولاتى خۆم بەجى بىلەم بەلام ئەو كاتە وام دەزانى
ئەلمانىا بەھەشتە لە گەلەيىھا تەنام، من بۇوم بە كارەكەرە ناومال
ئەو نەيدەويىست من تىكەلاؤيم لەگەل خەلکى ولاتەكەم ھەبىت، كەنەوانىش دەھاتن بۇ لام من نەمدەتوانى بەئەلمانى لەگەل
خەلکى ولاتەكەى خۆم قىسە بکەم، دەتوانم بلىم دوو كەلتۈرۈ جیاواز كىشەيەكى گەورەيە مەرج نىيە مەۋەنەتى ھەر كەن خراپ بن بەلام
كەلتۈرۈ سەردەستە و ئىزىز دەستە ھەيە من كەلتۈرۈ ئىزىز دەستە بۇوم
دەبوايە من واز لە شتەكانى خۆم بەھېنەم داواكارىيەكانى ئەو جىبەجى بکەم .

ئەي چۇن جیابوونە وە ؟ ئىوارەيى جەتنى لە دايىك بۇونى مەسىح وەتى پەيپەندى من تۆ تەواو مالەكەى بە جىھېشىت و پۇيىشت
ئىستا لەگەل ژىننەكى ئەلمان دەزى منىش تەنھام، بەلام خەلکى ولاتەكەم بەردەوام ھاتوچقۇم دەكەن تەنھايم پىوە دىيار نىيە.
باشە ئەفرىقييەكان چۇن لە ژىن جیابۇوھ دەپوانى؟ لە ھەندى شوينى ئەفرىقا ژنان ئەو كىشەيان ھەيە بە تايىبەتى ئەوانەى
موسۇلمانى بەلام لە لاي ئىئىمە مەسىحى ئاسايىيە ھەموو كات دەتوانى ژيان لەگەل پىاۋىت
دەست پىيىكەيتەوە، ئەمە كەى كىشەيە، ئىئىمە كىشەيى ئىدىز و ھەزارىمان ھەيە و ئەمەر لە ھەموو جىھان و بەتايىبەتى لە ولاتە
ھەزارەكان شىرازە خىزىان پېچراوە لە بەر ھەزارى خىزىانە كان جىادەبىنە وە ھەركەس بە دوايى چارەنۇرسى خۆى دەگەرىيەت و
زۆر جار ژنەكان پۇو لە ئەوروپا دەكەن و كارى سىككىس فرۇشى دەكەن. يان ئەۋەتا ئەو كارانە دەكەن كە ئەوروپىيەكان خۆيان
نايىكەن .

بىر ناكەيتەوە بگەرىيەتەوە بۇ گانا؟ پىم وانىيە لىرە ژيانىكى باشم ھەيە و دەتوانم يارمەتى كەس و كارەكەشىم بەدم . پاستە
ماوهىيەك بە ھۆى جیابوونە وە بارى دەرەونىم زۆر خراپ بۇو بەلام ئىستا زۆر بەھېنەم و كاردىكەم ھەولىدەدم ھاورييەك بۇ
ژيان بىدۇزمەوە و بې پىكەننە وە وتى دەبىت خەلکى گانا بىت .

ھيلينا هيّمان تەمەن 26 سال خاوهنى منالىكەو خەلکى ئۆزبىكسانە ماوهى دوو سالە لە

ئەلمانيا دەزى هىلىنا كىشەكەي زۆر جياوازە لە ژنه كانى تر ھەرچەندە جىابۇتەوە بەلام تا ئىستا ھاوسمەركەي ھاوسمەركەي خۆشىدەۋىت ھۆكارى جىابۇنەوە كەشيان تەنها ئەوروپا بۇوە. ھىلىنا دەلىزى يانمان زۆر ناخوش بۇو زۆر ھەزار بۇوين، من دەمۇيىت بىن بۇ ئەوروپا ھاوسمەركەم پازى نېبۇو لە سەر ئەوهجىا بۇوينەوە، بەردەوام بە تەلەفۇن قىسە دەكەين بەيەكەوە، بەلام نە ئە و دىت بۇ ئىئىرە و نەمنىش دەمەوىي بگەرىمەوە نازانم كەي ھەردووكمان ماندوو دەبىن و بە تەواوى واز دىننەن.

كىشەكانت دوايىي جىابۇنەوە چىن؟ ھەست دەكەم پىويىستم بە پىياوەكەم ھەيە ناو جىڭا ساردوو سرەكەم گەرم بکاتەوە، من ھېشتا گەنجم بەلام خۆشەويىسى ھاوسمەركەم كۆنەكەم ئەو رىگايىيە لىڭگەرەتۈم و كچەكەشم حەز ناكلات باوكيكى ترى بۇ پەيدا بکەم.

(س ن) ژىنيكى كوردى خەلکى باشۇورى كوردىستانەو تەمەنى 28 سالەو ماوهى شەھى سالە ھاتووە بۇ ئەوروپا و خاوهنى مەنالىكەو دوايىي ماوهىيەكى كورت لە ھاوسمەركەي جىابۇتەوە حەزى نەكىد ناو وىنەي شوينى دانىشتىنى ئاشكرا بکەين بۇ ئەوهى ئازادانە بدۇيى.

سەرەتا بۇ بېپارىدا لەگەل ئەم پىاواه ژيانى خىزانى دروست بکەيت و بۆچى جىابۇوتەوە؟

من كېچىكى گەنج و جوان بۇوم حەزم دەكىد شۇو بکەم و ئە و كاتە يەكىكى خاريجى داواتى بىكىدai زۆر گىرنگ بۇو بۆيە، خۆم كەسوڭارەكەم يەكسەر پازى بۇوين. بەلام كىشەي ئىئىمە ھەر لە سەرەتاوه دەستى پېڭىد. من لە كوردىستان ماوهىيەكى زۆر بە دەستگىران بۇوم ھەر چاوه رېيم دەكىد، دوايىي پىاواه كەم ھەولىدا بە رىگايىي يۇنان من بەرى بۇ ئەلمانيا، لەرىي توركياوه منى بىردى بۇ يۇنان و خۆشى گەپايه و بۇ ئەلمانيا

گوايە قاچاچىيەكە ئاگاى لىيەم دەبىت و كارەكانم بۇ ھەلە سورىيەن بەلام دوايىي رۇيىشتىنى پىاواه كەم قاچاچىيەكە بۇو بە پىاوم وله پاستىشدا زۆر لە پىاواه كەم جوانتر و گەنج تر بۇو ھەم دەھولەمەندىش بۇو من لە يۇنان باشتىن ژيانم بە سەرددەبرد، بەلام ئەم ژيانە زۆر درىيەزى نەكىشا و تا رۆژىك قاچاچىيەكە و تى ئەم شەو پەوانى دەكەم پىاوايىكى كوردى دانىشتىوو سويد بە پاسەپۇرتى ژنه كەي و بە ئۆتۈمبىل لەگەل خۆى بىردى تا ئەلمانيا ئەويش پارچەيەك لە كىكە گەرمەكەي لەشمى بەركەوت لە ئەلمانياش پىاواه كەم چاوه رېيى دەكىد، بەلام خۆزگەي ئەوهەم دەخواست ھەر لە يۇنان بۇومايمە بە ھەرحال دوايى ئەوهى ماوهىيەكەم لە كەمپى پەناھەندە كان بە سەربىد دوايىي چۈومە مالىي پىاواه كەم كە 21 سال لە خۆم گەورەت بۇو منىش لە تەمەنى گۈلدا بۇوم حەزم دەكىد ئەو ژيانەي يۇنان بىزىم پارە سىتكىس گەپان جلى جوان بەلام وورده وورده ھەستىم كرد من لە خەيال دەزىم و ژيان زۆر لەوە سەختە كە من بىرى لىيەنەكەمەوە دواترىش لەگەل پىاواه كەم بە ھىچ شىۋەيەك نەدەگۈنچاين دوو دونىيىي جىاواز بۇوين، ئەو دەيەويىست من ھىچ فىر نەبم ھەر لە مالەوە دانىشىم زۇو مەنالى بۇ دروست بکەم بۇ ئەوهى پارەيى منال وەربىگىن بارى ژيانمان باشتىرىت.

بەلام كىشەكان ھەر بەردەوام بۇون پىاواه كەم كەوتبووه شىكەوە چونكە قاچاچىيەكە پەيوەندى دەكىد پىمانەوە و ھەولى دەدا بىمبىنېت منىش نەمدەزانى چۆن تا رۆژىك ئەدرىسەكەي خۆمانم پېدا يەكتەمان بىنى بەلىنى پېدام ئەگەر واز لە پىاواه كەم بىننم ئەو مارەم دەكەت، دواتر پىاواه كەم خۆى وازى لىيەنام تەلاقى دام و تى تو لە يۇنان ئەمەو ئەوهەت كردووه، مالەكەي بە جىھېشىت و دواتر جىا بۇوينەوە.

ئىيستا كىشەكانت چىن؟ كىشەم زۆرە بارى دەرونىم خراپە و ھەست دەكەم ژىنيكى ھەلخەلەتىزراوم بېۋام بە كەس نەماوه من كەسيكى گەنج بۇوم كەس ئامۇڭكارى نەكىرىم ھەركەس دەھىيەویست لەشى منى ھەبىت بۆ ساتىك، دواتر بە جىيان دەھىشىتم كىشەم لەگەل مالى باوكم ھەيە قىسەم لەگەل ناكەن كورده ناسياوه كانىش وەك پىويست رېزم لىپانىن، ھەزاران جار پىيان و تۈرىم شوو كىرىن بە ئەوروپا ئەوھە ئەنجامەكەي دەبىت.

باشه تو بُو وات کرد زوو یان دره نگ هر دههاتی بُو ئه وروپا؟ ده زانی چی خو هر من وام نه کرد ووه خله کی که ش هن تو شی هه مان هله کی من بوون به لام ئه وان ده بیت خاوه ن ئه زموون بوون یان به ختیان هه بووه به لام ئه ووهی من زوو ئاشکرا بوو، نازانم قاچاخچیکه یان هاویریکانی وینه کی روتی منیان گرتبوو بلاویان کرد بُو ووه.

له یونان زور پیاوی کورد به پاره له گەل پیاوی یونانی دەخەوتن تا پارهی سەفەرەکەیان دابین بکەن، ناویان له و کاره نابوو ئىشى فرن، ئەوان كەس باسيان ناکات. خەلک وەك له ش فروشىك سەيرى من دەكات. باشه جىاوازى نيوان من ئەوان چىيە؟
ھەر لە بەر ئەوهى من ژنم و ئەوان پیاو ئەگىنا کارەكە ھەريەك شتە.

ئىستاش ئەو پىاوه كوردانەي دەيانناسىم لە بەر جوانى و گەنجىيەكەم حەز دەكەن بە دزىيەوە واتە كەس نەزانى سىكىسم لەگەل بکەن. بەلام كەسيان حساب بۇ من ناكلات و ئامادەنىن ژيانم لەگەل دروست بکەن. ئەگەر داواي خىزان دروستكىرىدىن يلىپكەم، دەلىن ئىيمە لە ووروپايىن كەي باوى زەھىتىان ماوه، بەلام كاتى بىيانەۋى خىزان دروست بکەن، يان لە كوردستان ژىنلىكى دەخوانى كە كەس دەستى لىنەدابى، يان ژىنلىكى ئەوروپى دەخوانى ئەگەر پەيوەندىيىشى تۈرىشى ھەبۈوبىت لە وەو يېش گىرنگ نىيە.

ناته‌ی بگه ریته‌وه بکه کوردستان؟ به هیچ شیوه‌یه که چون نه‌گه پراومه‌ته‌وه تا نیستا، تازه‌ش ناگه ریمه‌وه که سو کاره‌که م زقد تووره‌ن لیم له‌وانه‌یه ئازارم بدهن، چونکه ئه‌وان دژی جیابونه‌وه‌ی من بعون نیستا چون ده‌چمه‌وه لیره ده‌وله‌ت یارمه‌تیم ده‌دات. ده‌مه‌وی زیانی خوم ریک بخه‌م و زمان باشت‌ر فیر بم زیاتر تیکه‌ل به کومه‌لگه‌ی ئه‌لمانی بم. ناته‌ی شوو بکه‌یته‌وه؟ پیاوی کورد رثیکی وهک من به منالیکه‌وه ناخوازن، بؤیه بپیارم داوه شوو به پیاویکی بیانی بکه‌م. بیان هاورییه‌کی بیاو بدقزمه‌وه.

نهمه به سه راهاتی نه و زنانه بود که جیا بونه ته و یان (تلاتق) دراون با بزنان هستی نه و پیاوانه چبیه که نه وانیش ته لاق دراون.

سەرەتا لەگەل (ش ئەحمدە) خەلکى باشۇرى كوردىستانە ماوهى 25 سالە لە ئەلمانيا دەزى، خاوهنى سى منالە و زىنەكەي تەلاقى داوه

شتييکي سهيره تو وهك پياويك تهلاق دراوي ئمه لهگەل ئىقليلەتى پياوى رۆزھەلاتى ناگونجى دەكرى كەميكمان بۆ باس كەيت؟

من سه رهتا زنه‌که مم خوش ده ویست به لام ئه و خوشه ویستیه له گهله کاتدا کالبّووه، من خیانه تم له زنه‌که م ده کردو به رده وام له گهله زنه‌که مدا، زنانی تریش له زیانمدا هه بون حزم ده کرد و هک هارونه ره شید بیست زن به دهورمه وه بن، دهمه ویست ئه و دابرانه سیکسییه‌ی ته‌مه‌نی هه رزه کاریم لیره پرکه‌مه‌وه توله‌ی خوم و گهرهک و شاره‌که م بکه‌مه‌وه، تا روزیک زنه‌که م پییزانی له بیانیه‌وه ماله‌وهم به جتھیشتبوو، رویشتبووم بو لای دوسته‌که م کاتژمیری نوی شه و گه رامه‌وه، کاتیک زنه‌که م وتنی له کوئی بووی دهم ته‌تله‌ی کردوو وتم له بازار بیووم، هه رئه وندهم وت بیوو به شه رمان له زنه‌که م دا زنه‌که شم بیانی بیوو ئه‌وه قبوقول

ناكتا. پۆلیسی بانگ کردوو، وتيان دهبيت ئهو ماله به جىبىهىلى و يەكسەر لەگەل خۆيان بىرىميانه دەرهەوە. ياساي ئەم ولاتاھەش هەر لەگەل ژنه، تو ناتوانى شتىك بىكەيت.

باشه ئىستا پەشىمان نەبووپەتەوە؟ هەندىك جار نۇر پەشىمانم لە بەر منالەكانم بەلام تازە پۆيىشت نىازم وايە بچەمەوە كوردىستان ژنېكى كورد بىئىنم.

باشه بۇ لە كوردىستان لىرەش ژنى كورد نۇرە؟ نا ئەو ژنانەي ئىرە بە كەلگ نايەن زۆربەي منالىان ھېيەو جىابۇونەتەوە، تەمنىيان ھەيە من ژنېكى دەۋىت تەمنى لە خوار سېيەوە بىت خەلکى شارەكە بىت، لەوەو پېش پەيپەندى سېكىسى نەبووپەت، بىركەنەوەي من ئاوايە من ھەندىك شىتى لاي خۆمانم ھەرتىما موە.

(ئا ش) خەلکى باشۇرۇ كوردىستانە ماوەي ھەشت سالە لە ئەلمانىدا دەزى خاوهنى دوو منالە ھاوسمەرەكەي كورد بۇوە بېسىت و سى سال پېيكەوە زياون، ئەو سى سال لە پېش ھاوسمەرەكەي ھاتوووه بۇ ئەوروپا لەگەل ژنېكى ئەوروپى زياوه، تا هاتنى خىزانەكەي.

باشه ھاوسمەرەكەت چۆن پېيىزانى؟ ھاوسمەرەكەم ژنېكى خويىندهوار بۇو زمانى ئىنگلىزى دەزانى ئەو ژنهش تەلەفۇنى دەكىد و مەسەلەكە بەو شىۋىيە ئاشكرا بۇو، من خيانەتم لە ھەردووكىيان كرد ھەم لە ژنهكەم ھەم لە ھاورييەكەم ھېچان بەو تىريان نەدەزانى. لە دوايى ھەردووكىيان وازيان لېھىتەنام.

ھاوسمەرەكەت كە تازە ھاتبۇو بۇ ئەوروپا چۆن توانى تەلاقت بىدات؟ لىرە ژنان مافيان ھەيە خۆ وەك لاي خۆمان نىيە، لاي خۆمان لە ژنهكەت دەدەيت ژنهكە خۆشى لە شەرمان باسى ناكتا، بەلام لىرە دراوسىكىانىش دەبن بە پۆلیس، ئەگەر ژنهكەش تەلەفۇن بۇ پۆلیس نەكتا دراوسىكىان دەيکەن، من حەزم دەكىد ھەردوو ژنهكەنم ھەبىت، ئەوهش لىرە جىبەجى نابىت نەمدەزانى واز لە كاميان بېئىم بۆيە لەگەل ھەردووكىيان كىيىشەم ھېبۇو. ژنه كوردەكەم كە دايىكى دوو كوردەكەم بەلام دواي دابپانمان لە يەكترى ئەو ھەستەمان بۇ يەكتىر نەمابۇو. منىش وەك زۆربەي ئەو پىاوانەي كەچاوهپوانى هاتنى خىزانەكانيان دەكىد ژيانىكەم لە دەرەوەي ژيانى ئەوان بۇخۆم دروست كردىبوو، دوايى ھاتنى ژنهكەم بۆم بەریوە نەدەچوو.

ئەگەر ژنهكەت لە كوردىستان وەك توى بىكىدايە ھەلۋىستت چۆن دەبۇو؟ ئەگەر نەم كوشتبايە دەمناردەوە بۇ مالى باوکى، شىتى وا لاي ئىيمە نابىت. من پىاوم من سېكىس دەكەم بەلام نايىدەم بۆيە شتەكان جىاوازان ھەرچەندە ئەم بىركەنەوە لەگەل سېتەمى ئىرە ناگۇنچى بەلام ئىيمە كوردىن و دابونەريتى خۆمان ھەيە بىبورە بەلام ئەم دابۇو نەريتە بۇخۆت بەپاست نازانى؟

نۇر پاستە بەلام كەس باسى من ناكتا وەك پىاوا ژنهكەم ھېچى نەكىدوووه چونكە لە من جىا بۆتەوە، ئەو ژنهى جاران نىيە نە لەبەر چاوى خەلک و نەكەسو كارەكەي، كەسو خزمەكانى دەلىن دەبۇوايە تەحەمولى بىكىدايە كەواتە ھەر ئەو تاوانبارە.

ئىي چۆن جىا بۇونەوە؟ من حەزم دەكىد بچەمە لاي ھاوري ئەلمانەكەم و نەمدەتوانى وازى لېيھىنم ژنهكەشم بەيارمەتى هەندىك ژنى كوردەوە چووه مالى ژنان و لە ژىر چاودىرى پۆلیس بۇون و دواتر خانوويان بۇ خۆى منالەكانى گرت منىش بۆم نەبۇو بەلایاندا بچەم، دوايى كىيىشەكەمان چووه دادگاو من تەلاق درام و ئىيىتاش دەمەوى بەيەكجاري بگەرىيەمەوە بۇ كوردىستان لە سفرەوە دەست پېيىكەمەوە. لىرە ھەموو شتىكەم دۆپاند و كورەكانم قىسم لەگەل ناكەن و ژنىشىم پېننایتە ئىرە پارەم نىيە بېكىارم ژنهكەنام لە دەستدا ئىي چى بکەم لىرەو بەديار چىيەوە دانىشىم.

لە ھەموو ئەو كەسانەم پېرسى ئەگەر زەمن بگەرىتەوە دواوە جارىكى ئەو ھاوسمەرانەتان ھەلددەبىزىرنەوە؟

هه موویان به نه خیر و هلامیان دایه وه تنهها (هیلینا) نه بیت به بهلی و هلامی دایه وه لهگه لئوهش ئاماده نییه ئەلمانیا له بهر خاتری كونه هاوسمه ره كەی به جىلى و بگەرىتە وه بولاي.